

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ...kor. 32.— negyed oldal ...kor. 8.—
fél oldal ... " 16.— nyolczad oldal " 4.—

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A közoktatási költségvetés országgyűlési tárgyalása.

Alig két ülésben letárgyalta az országgyűlés a közoktatásügyi költségvetést. Oka annak, hogy hónapjaink így rövidesen végeztek a nemzeti kultúra ügyével, abban keresendő, hogy Wlassics kultuszminiszter ur egészségének helyreállítása végett délvideken időz s így nem lehetett jelen a tárgyalásokon. Így esett meg, hogy miniszter nélkül nem bocsátkoztak a képviselők a közoktatás napirenden levő égető kérdéseinek mélyebb megvitatásába. A mentés jogosult és elfogadható.

Egy fontos ügy mindennek dacára szőnyegre került a tárgyalások folyamán. Páder Rezső képviselő urat illeti az érdem, hogy fölemelte ülaközö szavát a kath. iskolák elállamosítása miatt és a népoktatás egyik-másik evidens kérdésének megoldásához is szolgált praktikus véleményekkel.

Az érdekes beszédből adjuk a következőket :

Az elállamosítás jogosulatlan és veszedelmes.

Azokkal ellenkezésben, a kik nálunk az iskoláknak államosítását óhajtkák, azon álláspontomat fejezem ki, hogy én az államosítást nem óhajtom, sem az egész vonalon, sem pedig fokozatosan. És e szerint helytelenítem azt a törekvést, a mely a mi meglévő hitvallási iskoláinkat egyre államosítja. Nem csinállok abból titkot, hogy én a hitvallásos, vulgo felekezeti iskoláknak vagyok barátja, mert abban a meggyőződésben vagyok, hogy igazi népnevelés — és erre nagy súlyt fektetek — másképp nem lehetséges, mint csak úgy, ha az egész oktatást a vallás nemesítő szelleme hatja át, és a vallás nem fokoztatik le egyszerű tantárggyá. Az az ügyvezeteli egyetemes vallás közös formulákkal, közös imákkal, közös fohászokkal, mint a milyenről igen sokan, a mi kultuszminisztereink is ábrándoznak.

szerintem, lehet valami külső vallásos színezetű máz, de nem igazi vallásosság, mely szerintem csak felekezeti talajon lehetséges. Ezért azt mondom, hogy a hitvallásos iskolákat kell inkább ápolni és fejleszteni és e mellett a legnagyobb erőlylyel rajta lenni, hogy azokban mindenkor a hazafias szellem és a nemzeti követelemények érvényesüljenek. Egyedül ez van a magyar nemzet érdekében és nem az a minden felekezeti szellemet elfojtani kívánó irány, az a racionalisztikus törekvés, a mely szerintem csak vallás nélküli, vallásuk iránt közömbös és önmagukkal erkölcsi tekintetben meghasonlott egyéneknek szaporítására alkalmas.

Azt látjuk, hogy nem csupán ott állítanak föl állami iskolát, a hol egyáltalában nincs iskola, hanem, hogy hitvallásos iskolákat is elállamosítanak és hogy a hitvallásos iskolákkal parallel állami iskolákat állítanak föl és azoknak konkurrencziát csinálnak ugyanazon községben; pedig tulajdonképen csak a meglévő hitvallásos iskolát kellene támogatni, hogy azt jó karba lehessen hozni. De most különféle utakon-módokon valóságos korteskedés folyik az államosítás mellett. A legfőbb kortes rendesen az ottani tanfölgyelő, a kit talán titkos utasításokkal látnak el erre nézve, mert hiszen hivatalosan mindig megczáfolják, hogy föl lenne bízattva az államosításra. Ők ragadják meg a kezdeményezést egyes városokban, nagyobb községekben és utána a helyi nagyságok, a kik föltünően titkolják vallástalanúságukat és hangulatot csinálnak az állami iskola mellett, úgy lefestik az állami iskola előnyeit, hogy lassanként a polgárság is kezd az állami iskola után vágyakozni, főleg mivel a népet az állami iskolával járó költségekre vonatkozólag megtévesztik. Sokszor hallottam utólagosan, hogy sehogy sem egyeztek volna bele az államosításba, ha tudták volna, minő kötelezettségeket és terheket vállálnak magukra.

A kultuszminisztérium jelentéséből tájékozottságot szerezhet magának mindenki e felől. Ez a

jelentős azt mondja, hogy 1899-ben szerveztek összesen 113 községben állami elemi népiskolát. Ez a 113 község összesen 123.449 korona évi általányösszeget fizet a közoktatásügyi tárcza javára. Ezenkívül legtöbb község fizeti az ötszázalekos iskolaadót, gondoskodik az iskolaépület állandó jókarban tartásáról, az iskolák dologi szükségleteiről, fizeti a 24 koronás nyugdíjutalékot a tanító után és — hozzáteszem — még sok helyen külön díjat is fizetett az állami iskola.

Hogyha erről fölvilágosítanak a népet, akkor nem történnek még sok helyen a hitvallásos iskolák államosítása. A ki azt hiszi, hogy azokban az állami iskolákban minden megfelel a követelményeknek, azt utalom azokra az esetekre, a melyeket a Házban is, a hírlapokban is időnként szelöztettek. Magam is fölhoztam ily esetet harmadéva, mikor rámutattam egy felsővidéki állami iskolára, a melyet olyan helyen állítottak föl, a hol amúgy is volt katolikus iskola. Ebbe az állami iskolába egyetlenegy tanköteles se járt. A tanító ott volt minden munka nélkül, huzta a fizetését, sőt a gondnokság az évi költségvetést is megcsinálta, mintha minden a rendes kerékvágásban ment volna. Nemrég olvastam a dorozsmai állami iskoláról, hogy bizony ott is szintén igen sok kifogás emelhető, úgy közegészségügyi, mint tanítási tekintetben. Egyik szegedi újság szerint, egy tanteremre 100—140 tanuló jut és örülnek, ha nem jár minden gyermek az iskolába, mert így legalább elférnek.

Hogyan lehetne az iskolahiányon segíteni?

Utóbbi időben ugyanis a miniszteriumtól ismételve mentek a községekhez sürgető rendeletek és nyomban utána a közigazgatási bizottságoktól sürgős meghagyások és végrehajtással való fenyegetődzések, hogy a községek, vagy hitközségek építsenek új iskolákat, új tantermeket és szervezzenek új tanítói állásokat azért, mert a tanköteles gyermekek száma egy tanteremben a 80, 100—200-ra emelkedett. Természetes, hogy a már minden oldalról zaklatott szegény nép igyekszik ezen kötelességteljesítés alól kibujni. Látom a magam községeiben is, hogy mennyire huzódoznak e dologtól és hogyan halogatják az építés megkezdését. Én ismerve a törvényt és látva a szegény nép helyzetét, de egyúttal óhajtva a tanítás eredményét is, gondolkoztam a fölött, nem lehetne-e a dolgon segíteni, hogy a szegény nép a mellőzhető kiadásoktól megkíméltesse?

Az osztatlan népiskolában hat évfolyammal való bajlódás amúgy is csak akadályul szolgál a kellő eredmény elérésében, mert kitünő tanító legyen. — maguk a tanítók mondják — a ki képes a hat tanfolyam mellett kellő eredményt fölmutatni.

Tekintve a népiskola tantárgyait, a népiskola rendeltetését, azt hiszem, lehetne segíteni. Nagy a veszély, sok idő elvész és az egyes évfolyamoknak csendes foglalkozással való ellátása igen bajos dolog.

Ezen iskolákban úgy lehetne segíteni a bajon, hogy ha úgy osztanak be a dolgot, hogy 3—4 évfolyam délelőtt lenne az iskolában, három vagy kettő pedig délután. Ezt maga a törvény sem tiltja, a mely intézkedik ugyan arról, hogy 80 tankötelesnél több egy tanteremben ne legyen, de ez csak a túltömöttség elkerülésére vonatkozik. Arról azonban nem intézkedik, hogy ne lehessen a tanítást akként berendezni, hogy a gyermekek egy része délelőtt, másik része pedig délután járjon az iskolába. Ezen gondolatomat közöltem a tanterfiakkal is, a kik megnyugtattak az iránt, hogy ez nem keresztülvihető, sőt inkább a tanítóknak sok tekintetben kényelmére szolgálna; az pedig, hogy ez bizonyos visszaesés lenne, azt hiszem, alaptalan, mert a kik ismerik azokat a tantárgyakat, azt is tudják, hogy lehetne olyan tantervet készíteni, hogy a tanító reggeli és délutáni idejét intenzívebben használja ki az előbbi módon megosztott gyermekek előtt. Inkább lehetne neki ezen intenzívebb munkáért pótlékot vagy honoráriumot adni, a mi rá nézve mindenestre megnyugtatósul, buzdításul szolgálna. Kérem a kormányt, ne utasítsa el magától ezt a gondolatot, nem olyan abszurdum ez, mint a milyennek első tekintetre feltűnik, hanem csináljon egy megfelelő tervet és tegyen kísérleteket. Ha netalán elfogadnák ezt az expedienst, akkor arra kérem a t. miniszteriumot, legyen szíves addig is, a míg ezen a téren kísérletek történnek, azokat a végrehajtási rendeleteket felfüggeszteni, hogy a községek így némi könnyebbséget, halasztást nyerjenek.

Az államsegélyek kiutalásáról.

A dolog úgy áll, hogy azoknak a tanítóknak, kik állami segélyt kapnak, fizetésüknek 400 frigit való kiegészítése czimén, úgy utalványoztatik ki e fizetés, hogy félévvel megelőzőleg vehetik azt ki, nem maguk a tanítók, hanem az iskolaszéki elnökök. Ezt tesszük mi lelkészek félévről-félévre és egyéb utasításunk nem lévén, az illető tanítóknak a fölvelt egész összeget azonnal át-szolgáltadjuk. Ez, azt hiszem, nagyon természetes eljárás. De azután van eset rá, hogy július elején esedékes összeg fölvétele után, például augusztusban az illető tanító más tanítói állást kap, a melyre pályázott azért, hogy egy-kétszáz forinttal jobb javadalmazása legyen, vagy nagyobb lakása, hogy meg is házasodhassék. Ekkor azután egy-két hónap múlva jön hozzá a fölszólítás, hogy az előre fölvelt összegnek azt a részét, a mely már nem őt illetné, fizesse vissza. Ez igen nagy nehézségekkel van összekapcsolva. Mert a tanító, mondjuk, már július elsején valamire elköltötte a pénzt, azt a — mondjuk — 50 forintnyi összeget és azután egy-két hónappal utóbb zaklatják, hogy fizesse vissza az összeg egy részét az adóhivatalba, tudniillik azt a részét, a mely arra az időre esik, a mikor még az előbbi állomására utódját nem választották meg, az

összeg másik részét pedig adja át utódjának, kinek részére a kultuszminiszterium szeptember vagy október 1-jétől kezdődőleg kiutalványozta az állami segélyt. Így a tanító zaklatásnak van kitéve, a mi sokszor nagy zavarokat okoz neki, mert nem tudja előteremteni azt az összeget, ambar új állásában egy pár forinttal több jövedelme van. Hirtelenében 30—40 forintot nem tud visszafizetni. Azért azt gondolom, talán meg lehetne tenni, hogy a tanítók ép úgy, mint más tisztviselők, kik előre veszik föl járandóságukat, ne legyenek kénytelenek azt visszafizetni. Ha pedig ezt nem engedné meg az állampénztárnak helyzete, akkor legalább gyakorlati szempontból arra kérem a kultuszminiszteriumot, legyen szives az utalványozást úgy eszközölni, hogy ne előlegesen, hanem utólagosan kapják meg a tanítók ezt a fizetési közigéztést, hogy így minden utólagos zaklatás és végrehajtással való fenyegetőzés kikerültesék. Különben hozzáteszem, hogy én oly állomások szaporítását, melyek egy intelligens úri embernek csak 3—4 száz forintot nyújtanak, a tanítói állásra lealázónak s szociális szempontból veszedelmesnek tartom.

A lefolyt rövid tárgyalásról egyet-mást még emlendünk a jövő számban.

A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. népiskolák tantervjavaslat.

III—IV. osztály.

Katekizmus.

Jegyzet. A III. osztályban a fősúly az apostoli hitvallás 12 ágazatában foglalt igazságokra s a tíz parancsolatra, a IV. osztályban pedig az öt parancsolatra s a malaszteszközők tárgyalására fektetendő. Az egyes osztályokban fölveendő kérdéseknek egyenként való megjelölését a tankönyv adja.

Bereztetés. Az ember életének czélja.

A) A hitről.

A kinyilatkoztatás, a szentírás, a szent hagyomány. A hit szükségessége. Az apostoli hitvallás.

I. ágazat. Istenről és az ő tulajdonságairól. A három isteni személyről. Az Atyaistenről, mint a világ teremtőjéről. A világ, az angyalok, az ember (a bűnbeesés, áteredő bűn, a Megváltó ígérese).

II. és III. ágazat. A Fiúistenről, mint a világ megváltójáról. A megtestesülés (magyarázata, útka, czélja).

IV. ágazat. Jézus Krisztus megváltó szenvedéséről és haláláról.

V. ágazat. Jézus Krisztus alászállásáról a pokol előrészebe és föltámadásáról.

VI. ágazat. Jézus Krisztus a mennyben.

VII. ágazat. Jézus Krisztus második eljöveteléről.

VIII. ágazat. A Szentlélek-Istenről, mint a világ megszentelőjéről.

IX. ágazat. Az Anyaszentegyházról, a szenteknek egységéről.

X. ágazat. A bűnöknek bocsánatáról.

XI. és XII. ágazat. A négy utolsó dologról:

1. halál és föltámadás.
2. ítélet.
3. mennyország.
4. pokol.

B) A parancsolatokról.

1. A főparancsolat. — Az Isten szeretete, a keresztény önszeretet, a felebarát szeretete.

2. A tíz parancsolat.

I. Az Isten tisztelete: hit, remény, szeretet. A szentek tisztelete.

II. Az Isten nevének megsértéséről.

III. A vasárnap megszenteléséről.

IV. A szülők és előjárók iránt tartozó tiszteletéről.

V. Önmagunk és felebarátunk lelki vagy testi bántalmazásáról.

VI. IX. A tisztátalanságról.

VII. X. Felebarátunk anyagi megkárosításáról.

VIII. Az igazmondás megsértéséről.

Az öt parancsolat.

A parancsolatok megszegéséről. A bűnök és erények nemeiről.

C) A malasztrol.

A malasztrol általában.

A malaszteszközőkről.

a) a szentségek:

1. a keresztség,
2. a bérmálás,
3. az Oltáriszentség (szentmise-áldozat, a szent-áldozás),
4. a bűnbánat (a Szentlélek segítségül hívása, a lelkiismeret megvizsgálása, a bánat, az erős fogadás, a gyónás, az elégtétel, a fölödozás, a bucsú),
5. az utolsó kenet,
6. az egyházi rend,
7. a házasság.

A szentelmények.

b) az imádság. (Az imádkozás módja, czélja, helye, a Miatyánk, Angyali üdvözlöt, Úr angyala, Rózsafüzér stb.)

Egyházi énekek.

Minisztrálás.

Biblia.

Jegyzet. A dült betűkkel szedett czimek a IV. osztály tananyagába tartoznak, a * -gal jellettek csak nagyon röviden tárgyalandók, míg a † -tel jelzett fejezetek szükség esetén elhagyhatók.

I. A világ teremtése. A kevély angyalok bukása. Adám és Éva a paradicsomban. Az első emberpár vétke és büntetése. Isten megigéri a Megváltót. Káin és Ábel. Az emberek romlottsága. A vízözön. A bábéli torony.

Isten meghívja Ábrahámot. Ábrahám erényei:

bekeszeretete (Lot), *önzetlensége* (*Melchizedek*), vendégszeretete (az Úr és két angyala), felebaráti szeretete (Szodoma) és engedelmissége (Izsák föláldozása), Izsák, Jákob és József története.

A béketűrő Jób.

Mózes története s az izraeliták kiköltözése Egyiptomból. *Vándorlás a pusztában s a tíz parancsolat. *Kánaán elfoglalása. *A bírák. *Rúth. *Sámuel, *Saul*, Dávid fölkenése. Dávid és Góliáth. *Dávid nagylelkűsége és Saul halála*. *Salomon*. *Az izraelita nép kettészakadása. A próféták. *Illés*, *Elizeus* és *Jónás*. Izrael végpusztulása. *Tóbiás*. Juda országának romlása. *Dániel és 3 társa*. *Az izraeliták visszatérnek a fogságból. Jeruzsálem ismét fölépül. Juda országa végkép elenyészik. A világ várja a Megváltót.

II. *Gabriel főangyal Zakariásnál*. Isten fia emberre lesz. *Mária meglátogatja Erzsébetet*. *János születése*. Jézus születése. Jézust szülei bemutatják a templomban. A napkeleti bölcsek, a futás Egyiptomba. A 12 éves Jézus a templomban. Jézus megkezdí nyilvános működését. *Keresztelő szent János a pusztában*. Jézus megkeresztelése. Jézus bójától s az örök megkísérti. *Jézus első tanítványai. A kánai menyegző. (Az első husvét). Jézus kiűzi a kereskedőket a templomból. † *Jézus Jákob kútjánál*. Jézus tanít és beteget gyógyít. A csodálatos hallfogás. *Jézus tanítása a hegyen*. (Második husvét). A kafarn. százados hite. A naimi ifjú föltámadása. † *A bánbánó Magdolna*. **Jézus apostolokat és tanítványokat választ*. Lecsendesíti a vihart, életre kelti Jairus leányát. *Keresztelő szent János halála*. Jézus csodásan megvendégel 5 ezer embert. *Jézus a cizen jár*. *Péter kétkedése*. (III. husvét). Jézus Pétert az Annyaszentegyház fejévé rendeli. *Jézus megdicsőül a Táborhegyen*. Jézus tanításai *a megbocsátásról* (könyörületlen szolgál), a felebaráti szeretetről (írg. szamaritánus), a *bánbánatról* (az elveszett juh, fillér és a tékozló pú), a túlvilágról (a dúsgazdag és a szegény Lázár). Jézus Mária és Mártánál. Jézus, a jó pásztor. A Miatyánk. Lázár föltámasztása. *Példa a farizeusról és vámosról*. Jézus és a gyermekek. Jézus és a gazdag ifjú. Jézus ünnepélyes bevonulása Jeruzsálembe. *Jézus tanítása a esászári udoról, a világ régéről* és az utolsó ítéletről. A szegény asszony két fillere. (IV. husvét). Az utolsó vacsora. Jézus kinszenvedése, halála és föltámadása. A föltámadás után való 40 nap. Jézus mennybemenetele.

III. A Szentlelek megszállja az apostolokat. **Az apostolok cselekedetei* (prédikálásuk és csodáttettek, elfogatásuk, megszabadulásuk, a hét dia-konus, *Isteán vértanúsága*, *Fülöp, a palesztinai keresztény üldözés*, *Saul megtérése*, *Péter és Pál sorsa és apostoli működése, vértanui haláluk*, az első keresztények, *Jeruzsálem pusztulása*.

Befejezés.

V—VI. osztály.

A katekizmusnak és bibliának az előző években átvett anyaga átismétlendő, a négy alsó osz-

tályban nem tárgyalt, elmaradt, vagy fölületesen s röviden átvett (a tankönyvben megjelölt) kérdések és fejezetek pótlandók, illetve behatóbban tárgyalandók. A bibliai történetnek ama fejezeteit, melyek a IV. oszt. tananyagába fölvéve nincsenek, itt csak olvasmányok módjára kell kezelni.

Azonkívül: Az egyik évben a szertartásban tárgyalandó főbb vonásaiban, különös tekintettel a gyakorlati katolikus élet szükségleteire.

A másik évben a katolikus Egyház története adassék elő az apostolok idejétől napjainkig, különös tekintettel a kereszténység első századaira: a reformációknak, a francia forradalomnak és a magyar katolikus Egyháznak története.

(Folytatása következik.)

A szép a nevelésben.

A szemléltetésnek kiváló hatása van nemcsak az értelemre és nyelvképességre, hanem a kedélyi életre s így a szépérzelemre is. A szemléltető oktatásnak ki kell terjeszkedni minden tantárgyra. Első szemléltető eszköz maga a természet a benne levő ember-, állat-, növény- és ásványvilággal, változásokkal, tüneményekkel, Isten teremtményeivel, az emberek alkotásaival. De a nagy világot a szűk tanterembe be nem vihetjük. Pótolhatják ezt a kitünő tanszerek, szép képek s főleg a tanító, tanár élénk szelleme, eleven előadása. A szemléltető képeknek, bármely iskolát és tantárgyat tekintve, főkélléke, hogy a tárgyaknak ne csak egyedét, hanem azok viszonyait is föltüntessék, ezen kívül élénk színnyomatúak, lehetőleg művészi kivitelűek s mindig tiszták legyenek. A szépérzelem nevelési érdeke megköveteli, hogy a mit a gyermeknek, ifjúnak fölmutatunk, akár plasztikus tárgy, akár képek alakjában, akár előrajzolás, előírás, előmondás, előéneklés formájában stb., az lehetőleg tökéletes — szép legyen; s mindenben, a mit a gyermekek, ifjak utánoznak, feleletben, utánmondásban, rajzban, írásban, éneklésben stb. erejük és képzettségükhöz mérten lehetőleg elégtésük ki a szép követelményei is. Ugyanezt lehetne mondani a felnőttek szép gondolkozásáról, szép kifejezéséről, szépcselekedeteiről, szép alakításáról s a szép élvezéséről is.

Az a folytonos, állandó ügyes, módszeres eljárás, a melylyel a tanító és tanár a szemléltetést rendezi, vezeti, bizonyos tekintetben alapja lehet majd a felnőttek műérzékének, műélvezésének. Lássunk erre az utóbbi állításra egy konkrét példát.

A tanító vagy tanár Zrinnyiről, a szigetvári hősről ad elő a magyarok történetéből. Fölmutatja a kirohanást föltüntető képet. A képolvasás nyomán módszeresen szemlélteti azt az előtér, a főbb alakok, majd a mellékalakok, háttér megfigyeltetésével; majd az alakoknak egymáshoz való viszonyát, ezekből a csoportok jelentését, az egyének és csoportok szándékát, az állások, tagmozdulatok mozgásokból, arczkifejezések- és cselekvésekből

az egyének belső életét, akaratát, a mellékdolgok, környező tárgyak és a táj rajzából a helyzetet, körülményt ismerteti térszerű érzékeltetéssel; a szemet, figyelmet, képzelmet, kedélyt, irányító ügyes kérdegetéssel nemcsak a szép jelentését betűzti ki, hanem az öltözetre, fegyverzetekre, korhűsögre, a színek arányos megoszlására való számításal, formai és tartalmi összehatást gyakorol a szemléltetés vezetésében a lélekre s így a gyermek vagy ifjú nemcsak az eseményt fogja megismerni, hanem a szépmű hatásának, a kép költészetének, a szép- és a nemes tett által okozott érzelem tiszta örömeit is fogja élvezni. A szemléltető eljárás csak akkor képző, ha állandóan ebben a formában mozog a tárgyak természetének megfelelő változatban.

És vajjon, mivel az ismétlődő cselekvés megszokást hoz létre, nem fog-e önkéntelenül a tanítvány állandó birtokába átmenni a szemléltető oktatás menete, rendje formája, a figyelés, szemléltetés önálló megszokásában? Az a tanítvány, a kit ilyen tanalakkal oktattak az iskolában, nem fogja-e felnőtt korában a tárgyak, képek, szobrok, építmények, egyszóval a képzőművészet termékeinek szemlélésében, élvezésében, megbecsülésében a tanítótól, tanártól eltanult ezt az irányt önállóan, öntevékenységgel is követni?

Ez a képoltvasítási eljárás kicsinyben hasonlít ahhoz, a mit a magyar iskolák minisztere újabban a képzőművészet fölfogása, élvezése és becsülése tekintetében a középiskoláktól vár. Természetesen itt már a műérzék és a művészeti szép tudatos fölfogását illetőleg tanár és tanítvány részéről többet, sokkal többet várhatunk. De hogy ama kezdetleges, elemi eljárási forma és eme tudatosabb esztétikai képzés methodusa között van hasonlat, az nem vonható kétségbe.

Mindenütt, ahol a szemléltetés elve érvényesülhet, a tanítás formájából kidomborodást kell nyerni a szépérzelem művelésének. Fölhozzuk-e például a terményrajzi oktatást, a mely akár az egyes természeti egyedek szemléltetésében, akár a terményvilág áttekintő ismertetésében azon eszméhez vezet, hogy a mit Isten alkotott, az egyenkint is, összeségben is, — szép? Vagy említsük-e, hogy a természeti erők és törvények szemléléséhez mennyi tetszés, mennyi öröm járul?

A szemléltető oktatásnak az iskola falain kívülre is ki kell terjedni. A szemléltető oktatás körébe tartozik és a szépérzelem fölébresztésére, fejlesztésére szolgálnak az iskolai kirándulások, műhelyek, gyárak, képtárak, múzeumok, műtermek látogatása, vidékek, tájak, városok, épületek, szobrok stb. látása. A természeti élet, az emberi alkotások közvetlen hatásában sok és bő forrás nyílik meg a szépet szomjazó lélek számára, csak a nevelők legyenek erre figyelemmel, csak ezekben legyen meg a hajlam, szándék, ügyesség, módszertani jártasság, lélektani tudás.

Az olvasási oktatás különösen bő alkalmat nyit a szépérzelem művelésére. Erre szolgálnak az elbeszélő, leíró, valamely erkölcsi nemes érzést, erényt ismertető, tájat, történelmi eseményt tárgyaló olvasmányok épen úgy, mint a versek, költői darabok, mesék, mondák, regék, magasabb iskolai osztályokban a különböző költői műfajok. Még az elemi-iskolás kis gyermekek részére szolgáló olvasmánykezelést is olyanak képzeljük, hogy a tanító az adott alkalmakkal mindig rávezeti egy-két ügyes kérdéssel tanítványainak figyelmét arra, a mi az olvasmányban tárgyilag, erkölcsileg szép. Mennyivel inkább szükséges és lehetséges tehát nagyobbkorú ifjúságot olvasmányok kezelése által az esztétikai nevelés érdekében ellátni minden szükségességgel. Legyen meg azonban a tanító és tanárban az olvasmányok tárgyi és fokozatos megváltoztatását tekintve, a kellő nevelői tapintat, a szükséges szépérzék, az olvasmány ezirányú kezeléséhez megkívántató módszeres ügyesség. Ne kövessen tudákos, okoskodó rendszert; szükségtelen kiterjeszkedésekkel, fölösleges részletezésekkel ne untassa a lelket. Minden gépiesség, sablonos elméletieskedés, túlhajtott erőködés visszahatást kelt. Csak az az olvasási oktatás, csak az az olvasmánykezelés, csak az az irodalmi képzés felel meg az okszerűség elvének, a mely természetesen könnyed módon vezet a szép élvezésére, a mely a gyermeket, ifjút önálló, önkéntes olvasásra képesíti, fölkelti ezek nemesebb vágyát az irodalmi termékek tiszta, szellemi élvezetére s kifejti az olvasnivalók megválasztására szükséges jó-izlést. Ennek az irányzatnak kell érvényre jutni a tankönyvek, ifjúsági olvasmányok szerkesztésében. A remek-írók alkalmas műveit és ezekből szerkesztett szemelvényeket olcsó ár tekintetében hozzáférhetőbbé kell tenni, hogy ezek könnyen bejuthassanak az iskolai és népkönyvtárakba. A népkönyvtárak és népkönyvtárak a köznép, a középiskolák ifjúsági könyvtárai pedig az értelmesebb középosztály olvasási vágyát terelhetné közvetlen nemesebb irányba. Ezek tehát gonddal állítandók össze, és fokozatosan bővítendők.

Lássunk még egy-két tantárgyat.

A fogalmazás igen alkalmas arra, hogy a tanító, tanár beláthasson a gyermekek, ifjak gondolkodás- és érzékvilágába s így a szépérzelem művelésében is kiválóan értékesíthető. A fogalmazvány tárgya és alakja feleljen meg azonban mindig a tanuló szellemi erejének, mert benső érték csak az átértett és átértett föladatok megoldásában lehet csupán. Kiváltképpen a magasabb iskolák fogalmazás-oktatása tehet nagy szolgálatot a szépérzelem művelésére, ha előbb alkalmas mintákat mutatunk be s ezeket tárgy, alapeszme, szerkezet stíl, nyelvezet stb. tekintetében elemezzük s csak azután kívánunk hasonló dolgozatokat.

Eger.

Szűke Sándor.

(Folytatása következik.)

A kifüstölt tanfelügyelő.

Hol volt, hol nem volt: volt egyszer egy falu s abban a faluban egy szerény iskolaépület. Szerény, kiesiny volt a falu, ép olyan az iskola épülete is. Zsupfedéllel, közös konyhával, a mennyeiben az egyik ajtó a tanító szobájába, az ellenkező meg a tanterembe nyílt. Úgy, mint akár hány száz helyen édes szép hazánkban az ezredéves multunk nagyobb dicsőségére. Mert, mindenre kijut náhunk, csak tisztességes tanítóilak- és iskolára nem. Azért írom, hogy mindenre jut: mert ha ma egy rendelet jön, hogy állami mén, vagy nemesfajú bika számára egy eséréppel fődött minta-istállót kell építtetni, minden községnek, úgy «Bada» legyen a nevem, ha ez egy év alatt nem lesz meg mindenhol. Mert az állat-nevelésre nálunk még most is nagyobb gond fordítatik, mint az ember-nevelésre. És ezen csodálkozni nem lehet. Egy jóvat hallottam már százezer forintért eladni, — de egy ember, tudtommal, különösen a hadseregnél, kevesebb pénzértékkel bír, mint — a katonaló.

E kis kitérés után térjünk újra arra a kis iskola-épületre, melynek konyhájában, minthogy közös volt az, közös volt a kályha is, melylyel az iskolát és a konyhát fűtötték: sőt még a szobába is be lehetett vezetni a meleget, a mennyeiben a kályhának három irányba haladó esőve volt.

Ki tehet arról, hogy ezek közül az volt legegrosszabb, a melyik a tantermet boldogította.

A tanító a téli időben foglalta el állását, így nem ismerte a helyzet árnyoldalait. Lévéen ő is ember, ki kenyérral és vízzel él, mert más itálra nem igen jut: elérkezett házában a kenyérsütés napja, mely a házi rend szerint péntekre esett.

Friss asszonya lévén, korán kelt és így rendes időben fűtethetett be s pár óra mulva szép, piros hajú kenyerekkel telt meg a kenyértartó. Épen ekkor jöttek a gyermekek iskolába: szerencsére egy tízenkét éves volt az első, ki, a mint benyitott a tanterembe, rémülve futott ki, elkülvén magát: Tanító úr, ég az iskola! Ennek sem kellett több s betekint. S valóban rémületes látvány tárult eléje. A tanterem egy füsttenger volt s a rossz esővön neha-néha kicsapott a lág, akár egy kis Vezuv.

Ilyen lehetett Sodoma és Gomorha pusztulása. Jó, hogy nem volt a harangkötél közelében, nem lévén e nemes foglalkozás tisztje, mert könnyen talpra állíthatta volna az egész falut. Azért az első ijedségből fölocsudva, hamar kitárta az ablakokat, eloltatta a tüzet és helyet foglalt tanulóival felénken a hideg iskolában. Tanítás után sorra vette az elüljárókat, hol csak biztató szavakat kapott. Mert egy forint ára dolgot is nehéz a tanítónak megismerálatni, annál is inkább oly dolgot, mi esetleg több költségbe is kerülhet.

Pedig nem ő volt az első, ki e türhettelen állapot orvoslását szorgalmazta. Ott volt a derék kerületi tanfelügyelő úr is. De hasztalan lévén, nem állami közeg; mindenütt süket fülekre talált.

Így vagy fáztak, vagy könyeztek s tüszentettek a tanító, meg a tanítványok is.

Látván e helyzetet a tanító, nem volt más vágya, mint egy eleven tanfelügyelőt «királyi» jelzővel látni iskolájában.

Vágya sokkal hamarabb beteljesült, mint hitte volna. Egy szép januári nap, mikor csak úgy esikorgott a csizma a havas úton, egy elegáns fogat állott meg az iskola előtt, a melyből a jó meleg bunda közül egy kedves arcú úri ember lépett ki. A konyhában a tanítónéval találkozott: «Itt van kérem az iskola?» — «Igen, erre méltóztassék!» — S pár perc alatt megnyílt a tanterem ajtaja s azon a rég várt ember lépett be nyájas arcuzal.

A tanító majd kibujt bőréből örömeiben; előzékenységen túlszárnyalta a legállamibb tanítót is. A tanfelügyelőnek láthatólag jól esett e kedves fogadtatás, de mégis úgy látszik, különösnek tetszett előtte e nagy leplezhetetlen öröm.

Végignézte a naplókat, példás rendben voltak; kezdte kérdegetni a tanulókat, pompásan feleltek. Mig a tanfelügyelő így foglalkozott, látható örömmel a tanító egy perczre engedelmet kért és elhagyta a tantermet; pár szót sügött nejeinek s ismét bejött.

A tanfelügyelő már az utolsó gyermeket kérdezte s pár nyájas szó után, melyet úgy a tanító, mint a tanulóhoz intézett, az asztalhoz ült, hogy az osztálykönyvbe az ittlétét bejegyezze. Közben azonban még odaszólt a tanítónak: «Hanem ez az iskola nem is kissé, hanem nagyon is hideg. Talán ninesen fa?» Épen exkuzálni akarta magát a tanító, midőn iszonyú füstgomolyag hömpölygött az iskolába s a rossz esőből, mint a pokolból törtek elő a lángok!

Ijedve tekintett oda a tanfelügyelő s tüzet akart kiáltani; de a hirtelen betóduló füst nem engedte szóhoz jutni s pár pillanat alatt a tanúk és a tanító, ki közöttük állt, láthatatlanokká lettek.

«Az Istenért, ereszsze ki a gyermekeket, mert mind itt hallnak. — micsoda rettenetes állapot ez?» — szólt a nagyságos úr a konyhából menekülése közben.

A tanító csak ezt várta, tanulóit rögtön hazaresztette s megkérte ő nagyságát, szerencsétesse őt magas személyével szerény lakában, úgyis egy igen fontos mondani valója van.

Mit beszéltek odabenn együtt, mit nem, nem tudom; csak azt, hogy az a tanfelügyelő, a ki odabent sokszor hajtogatta a fejét, így kiáltott föl: «No, ez mégis gyalázat!» Egy igen erélyes, a tanítók ügyét mindig szíven viselő mintatanfelügyelő volt.

Alig telt bele egy negyedóra és egy nagyobb iskolás sietve futott a bírórét azon kijelentéssel, hogy azonnal jöjjen az iskolaszéki tagokkal az iskolához, hol egy nagy úr várja őket. Mindegyik kap öt forintot (a nagy sietségben elfelejtette a fizkő, hogy minden ott meg nem jelenő öt forintra büntettetik).

No, lett erre lótás-futás, bizonyosan képviselő-

választá
sokasán
kantort.

Es
pedig a
delte ez
várta ve
hittek. C
a jó diu

«Itt
hozzáju
jelkesül
«No, al
valóm v
mást ta
mi má
ügyelő
jó negy
ülök m
úgy ha
dezek

A na
urral e

Hogy
tudom,
ablakon
den kij
nem ka
fog, úg
a saját
ség bi
Elmeh
melyly
esarno

«Józ
inkább
termés
töltess
fűstár
bíró u

Mit
ret süt

A tan
végig
találko

Ner
ságos
emmit
többé

Ki
359. sz
úr ren
ezim a
a sajto
sítás t
kisgaz
igazsá
ezen

választás lesz, gondolták. Ilyen teljes számban sohasem volt együtt az iskolaszék, csak mikor kántort választottak.

Es siettek testületileg az iskola felé. Azalatt pedig a családnak újra be kellett fűteni. Így rendelte ezt a nagyságos úr, ki a konyhaajtóban várta vendégeit. És ők hamarabb megjöttek, mint hitték. Csak úgy mosolygott mindegyiknek arca a jó diurnum reményében.

«Itt vannak már mind, barátaim?» — szölt hozzájuk a nagyságos úr. «Igen, mind» — szölt lelkesülve a bíró, — ki talán dupla lénungot várt. «No, akkor menjünk beljebb, egy kis beszélni valóm van önökkel. És az érdemes tagok egymást taszigálva tértek be a tanterembe, hol mi már tudjuk, mily ítélet várt rájuk. A tanfelügyelő pedig úgy tett, mintha félremenne s egy jó negyedóraig várattot magára. Azalatt a bentlők mind temetési siratokká váltak. És kívülről úgy hallatszott, mint ha tüsszentési versenyt rendeztek volna.

A nagyságos úr pedig a konyhaajtóban a tanító ural csak úgy mosolygott a bajusza alatt.

Hogy mi történt ezután, mi nem, azt nem tudom, csak azt hallottam utolsó szónak a nyitott ablakon keresztül: «Ha nyolcz nap alatt itt minden kijavítva nem lesz s erről hivatalos jelentést nem kapok, mit a tanító úr aláírásával is igazolni fog, úgy a megyei hatóság fogja ezt elkészíttetni a saját költségükre s önöket egyenkint öt, a község bíróját pedig ötven forintra bünttettem. Elmehetnek!» Azután láttam azt a hosszú orrot, melylyel a bíró és társai a tanítás és nevelés esernökát elhagyták.

«Józsai gazda! — szölt a bíró egyikhez — inkább új iskolaépületet építettünk volna, ha fele termésem bánta volna is meg, mint így megfűstöllessünk, mint a disznósodar. Kell egy hét, míg tisztára kiköhögöm magamat.» — «Igaz van, bíró uramnak» — szöltak egyhanguan.

***

Mit mondjak még? lehet már pénteken kenyeret sütni, a gyermekek ekkor is jöhetnek iskolába. A tanító főlemelt fölél és boldog mosolylyal megy végig kis faluján s ha egy-egy iskolaszeki taggal találkozik, tudja lsten miért, lesüti a fejét.

Nemrég találkozott a kir. tanfelügyelővel: barát-ságosan szorított vele kezét, a ki mosolyogva csak ennyit mondott neki: «No, úgy-e, már nem kell többé kifűstöltni a tanfelügyelőt?»

Szokolj István.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Kivonat a szatmári egyházmegye körleveléből. 359. sz. A nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszter úr rendelkezése folytán «A magyar gazda kincses háza» cím alatt legközelebb olyan gazdasági munka hagyta el a sajtót, mely a mezőgazdát érdeklő törvények, a biztosítás ügyét, a házi ipart, szövetkezést stb. illetőleg a kisgazdákat a gyakorlat és tapasztalat által bebizonyított igazságok és szükséges tudnivalók felől tájékoztatja. Ezen munka díjtalanul küldetik meg mindazon lelke-

szeknek és tanítóknak, a kik ez iránt a jelzett miniszterium gazdasági szakosztályához fordulnak. Erről oly fölhívással értesitem a lelkész és tanító urakat, hogy a munkát maguknak megszerezve, az abban foglalt ismereteknek minél szélesebb körben való terjesztésére a maguk részéről is minden kinalkozó módon működjenek közre. Kelt Szatmárt, 1900. márczius 8-án.

187. sz. A Szent-István-Társulat a kereszténység 1900 éves, és a magyar katolicizmus 900 éves jubileuma alkalmából a papságnak szánt Vezérkönyv kiadásáról gondoskodott, mely vezérkönyv «Gondolatok a századvégi hódolatnak és a magyar katolicizmus 900 éves jubileumának ünnepére» czímen kimerítően foglalja mindama jótéteményekkel, melyekben a Megváltó Jézus Krisztus az 6 anyaszentegyháza által az emberiséget általában, a magyar nemzetet különösen részesítette. E mű mint a kereszténység rövid apológiája, különösen Magyarországra vonatkozólag, magában foglalja mindazon történeti adatokat, melyekre az alkalmi szentbeszédet készítő szónoknak szüksége van. Szerzője Prohászka Ottokár; ára 1 korona 20 fillér. — Ugyanese az említett Társulat kiadásában megjelent egy másik igen hasznos munka: «Missiókönyv, oktatások és imádságok a missió-ájtatosságok alkalmára. Szerkesztette Kisfaludy Z. Lajos; ára 40 fillér. — E két munkát, úgyisint a Szent-István-Társulat összes kiadványait, ájtatossági műveket, tankönyveket, ifjúsági és népies iratokat, s az imént négy kötetben megindult Családi Regénytárt a legmelegebben ajánlom t. Papságom figyelmébe, magát a Társulatot és annak jóra való törekvéseit hathatós pártfogásukba. Kelt Szatmárt, 1900. márczius 8-án.

VEGYESEK.

Részletes Tanítástervek az egy, két, három és négy terembe osztott róm. kath. népiskolák részére. Irta Róvó Lajos. Eger, 1900. A «Népiskolai Tanügy» kiadása. Ara 1 korona. Ez az 58 negyedrétd oldalra terjedő, rovatos és igen jól áttekinthető munka a róm. kath. püspöki tanítási terv alapján készült a falusi róm. kath. népiskolák részére. A könyv magában foglalja az önálló I., az önálló II., az egy teremben elhelyezett I—II., II—III., IV—VI., III—VI. és I—VI. osztályok hetekre részletezett tanítási terveit és általános óraterveit, valamint az osztatlan iskola leczkerendjét. Ara terjedelméhez és kiállításához képest igen olcsó. Katolikus iskolák felügyelői, igazgatói és tanítói részére melegen ajánljuk a munkát, melynek tiszta jövedelméből 100-ot az Egerben létesítendő tanítói internátus céljaira óhajt a szerző átengedni.

Főnöknő-választás. Pozsonyban a Notre-Dame-zár-dában a napokban folyt le a főnöknő-választás. Abszolút többséggel megválasztották tisztelendő Marschall Marianna anyát, egy nagyképzettségű és közszeretben álló szerzetesnőt.

A Szent-István-Társulat folyó hó 23-án, pénteken délután 5 órakor választmányi ülést tart. E gyűlésen döntenek a tankönyv-pályázat eredményét illetőleg és fölbontják a jelgés leveleket.

A Szent-István-Társulat folyó hó 29-én tartja Vaszary Kólos bíboros hercegprímás elnöklöte alatt Szentkirály-utczai új házában évi rendes közgyűlését.

A katolikus írók és hírlapírók országos értekezletére jelentkezőknek a vasúti igazolványok pénteken fognak szétküldetni. A ki nem kapott volna meghívót, azt e körülmény legkevésbé se akadályozza, hogy jelentkezék és a vasúti igazolványt kérje; meghívóval azonnal szivesen szolgál az Országos Pázmány-Egyesület titkársága (Budapest, VIII. József-utca 49. sz. II. em.).

Egy képviselő az iskola-testvérek ellen. Komjathy Béla országgyűlési képviselő a költségvetési vita során főlemiltette az iskola-testvérek magyarországi működését és fölvetette a kérdést, hogy tulajdonképp kik azok az iskola-testvérek s működésük ellen nem tehető-e

kifogás nemzeti szempontból? Rostaházy Kálmán krisztinavárosi plébános, a budapesti iskola-testvérek igazgatója, következőkben felelt a tájékozatlan képviselőnek:

„Az iskola-testvérek Franciaországból erednek. Mindjárt letelepedésük első évében olyan kitűnő vizsgálatokat tettek tanítványaik magyar nyelven, hogy a fővárosi iskolákkal a versenyt minden tekintetben kiállhatják. A testvérek részben magyar eredetűek, a nem-magyarok rövid idő alatt lelkismeretesen megtanulják a magyar nyelvet és tanításra képesítő vizsgálatot tesznek magyarul magyarországi tanítóképzőkben, nemzeti szellemben tanítanak és nevelnek. Felekezeti iskolákban az egyházmegyei hatóságok által alkalmaztatnak és azok felügyelete alatt is állanak az állami tanfelügyelő ellenőrzése mellett.»

Az országos tanszermuzeum és pedagógiai könyvtár szabályzatát a tegnapi közoktatásügyi tanácsgyűlésen végleg letárgyalták. Még pedig azzal a módosítással fogadták el, hogy a szervezendő muzeum és könyvtár élére állami jellegű igazgató-állást fognak rendeztetni, a kinek támogatására szaktanácsot rendelnek. Az igazgató azután egészen ez új intézménynek elhet.

A tanítóképzők új tantervét az országos közoktatásügyi tanács elkészítette és a napokban benyújtotta a miniszternek. Ez új tanterv azonban — előreláthatólag — több rendbeli átalakítást fog szenvedni. Arról szó sincs, hogy mostani formájában életbelépjen, hiszen ahhoz még az illetékes tényezők hozzá fognak szólni s tárgyalni fognak azt a legnagyobb nyilvánosság előtt. Egészen másképp áll a behatóan megvitatt tanítóképzők rendtartásával, mely most áll a beérkezett tanartestületi vélemények figyelembe vételével történő új szövegezés alatt. A rendtartás az államképzőkre nézve már a jövő tanévben életbe fog lépni. De a tantervhez még sok szó fér.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

A marcelházi róm. kath. tanítói állomásra *ápril 7-ig* pályázat hirdettek. Fizetés: a hitközségtől 228 frt, államsegély 122 frt, a községi iskola-alapból ismétlőiskoláért 25 frt. Lakás: egy szoba. Folyamodványok tétiszt. *Glutz József* tanfelügyelő úrhoz Udvardra, Komárommegye, küldendők. 144 1—1

Az ettesi (Nógrádmegye) kántortanítói állomásra folyó évi *április 19-ig* pályázatot hirdettek. Javadalom: 6 kat. hold 438 ööl, 612 ööl rét; tőkeamat: 40 kor., tandíj: 16 kor., 40 p. m. búza, 18 p. m. rozs; párbéjárulék 23 kor., 30 fillér, 5 öl kemény fa, stóla 100 kor., bordeputatum 6 kor., munkaváltság 110 kor., államsegély 86 kor. Remélhető 30 mm köszén — 905 kor., 24 fillér. Lakás: 3 szoba, konyha, kamara, istálló, ólak. Állomás június 16-án elfoglalandó. *Erhardt Viktor*, alispere tanfelügyelő Karanesságon. 143 1—1

Magas-Majthény. A róm. kath. vallású, magyar-tót nyelvű kántortanítói állomásra, melynek jövedelme 52 korona államsegéllyel kiegészített 800 korona: új választási napot hirdetünk, mely *április 5. (csütörtök)*. *Az iskolaszék.* 141 1—1

Erdélyi egyházmegye.

Az atyhai róm. kath. népiskolánál a kántortanítói állomásra *1900. április 20.* zárhatármappal pályázat hirdettek. Jövedelme: termény- és pénzben korpótlékkal 1100 korona. Személyes megjelenés leendő köteleességeiket és jövedelmi forrásaikat itt megtudják. Atyha, posta Korond, Udvarhely vármegye. *Iskolaszék.* 140 1—1

Csanádi egyházmegye.

A német-czernyai (Torontálmegye) róm. kath. kántortanítói állomásra *márczius 31-ig* pályázat hirdettek.

Tanítói évi javadalom: 1076 korona. Kántori: 320 kor., négy kat. hold földdel, mely után évente 32 koronát fizet a kegyuradalmi pénztárba adók és közterhek fejében. Lakás gazdasági épületekkel. Csak meghívottnak kell személyesen megjelenni: útiköltségre senki sem számíthat. Közelebbi, a megválasztásra kötelező feltételek az elnökségtől megtudhatók. Tannyelv: magyar-német. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Folyamodványok küldendők az *iskolaszéki elnökhöz.* 131 2—2

Kassai egyházmegye.

Szegilongi róm. kath. tanítói állomásra pályázatot hirdettek. Fizetése: államsegély 524 korona, a hitközségtől 200 korona, közalapítványtól 50 korona, 2¹/₂ kat. szántóföld. Van két szobája, konyha, kamara és istállója. Pályázati határidő f. évi *márczius 29. Gecei Lajos* i. elnök. O-Lászka, Zemplénmegye. 142 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Pályázat a **dobsinai** róm. kath. kántortanítói állomásra. Jövedelme: a rozsnyói főt. káptalanától 365 frt, a vallásalapból 63 frt, a hivatástól párbér késpénzben 90 frt, stóla 110 frt, beiratási díj 20 frt, egyéb czimeken 36 frt. A lakás áll két szoba, konyha, pincze, kamra s istállóból, hozzájárul 700 öles kert. Az iskola osztatlan hatosztályú, a tanítás nyelve német s magyar. Szükséges, hogy a pályázók valamieskét tőlul is tudjanak. Az oklevéllel, működési bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványok *ápril 8-ig Szászai Antal* plébános, iskolaszéki elnöknel nyújtandók be. 139 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Szentbenedeki (Vas megye, posta: Tótkeresztur) róm. kath. kántortanítói állomásra *ápril 5-ére* (a választás órája délelőtt 11 óra) pályázat nyitattik. Jövedelme különböző czimeken 1000 korona. Díjlevél-másolattal és fölvilágosítással szolgál az iskolaszéki elnökség. Nyelv: magyar-vend. Személyes megjelenés elnyös. Kántori kötelmeihez tartozik a harangozásról, oltár- és sekrestye körüli szolgálatról gondoskodni. Szent-Benedek, 1900. márczius 11. *Az iskolaszék.* 132 2—3

Veszprémi egyházmegye.

Orosztony - Baksaháza (Zalamegye) anyaközség kántortanítójának javadalmazása: Lakás: 2 szoba, konyha, kamra, pincze, istálló, felszer., sertésöl. 1042 ööl belsőség, 1000 ööl szántóföld, kat. jöv. 16 kor., 30 fill. Mintegy 130 tanuló után 260 kor., ismétlők után 42 kor. tandíj. Alapítványból 47 kor., 50 fill. Mintegy 30 mm. rozs léleggabona 360 kor. Mintegy 20 hl. szedett must 480 kor., 4 erdei öl hasábra hazahordva 80 kor. Stólaris 60 kor. Szabad legeltetés. Összesen 1365 kor., 80 fill. Egyik terem növendékeit tanítja, kántoriakat végzi. Kérvények a plebániára küldendők; a személyesen megjelentek közül a választás *április 5-én* történik. *Pleb. hivatal.* 145 1—1

„Szónokló tanító”

utasítás a beszéd művészetében, alkalmi beszédek gyűjteménye: Ő Felsege a király névünnepére, október 6-ra, márczius 15-re, április 11-re, tanév végére, 10 szobor ünnepére, különböző ünnepies alkalmakra, iskolai ünnepélyekre, tisztelgésekre stb. stb. összeállította **Gramma Döme**, kir. s.-tanfelügyelő. A 186 beszédet tartalmazó kötet ára **5 kor. 20 fill.** Kiadja a

Polatsek-féle könyvkereskedés Temesvártt.

Megrendelhető I kor. havi részletekre is.